

2. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2939-17>; Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р № 2657-XII. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2657-12>.

3. Толуб'як В. С. Єдність державного регулювання і стратегічного управління: аспект сталого розвитку регіонів. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 10. С. 83-87.

4. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід : монографія / за заг. ред. Сергія Чернова та ін. Запоріжжя : ЗДІА, 2017. 602 с.

5. Лазор О. Д., Лазор О. Я, Юник І. Г. Основи публічного управління та адміністрування : навч.-метод. посіб. Київ : Ліра-К, 2017. 267 с.

6. Державне управління : проблеми адміністративно-правової теорії та практики: монографія / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Факт, 2003. 384 с.

Мушка Р.І.,

аспірант кафедри приватного та публічного права,

Київський національний університет

технологій та дизайну (м. Київ)

ПОДАТКОВІ ПРАВА АДВОКАТА

Одним із учасників податкових відносин є адвокат – фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1]. Адвокат є особливим суб'єктом податкових відносин, оскільки здійснювати адвокатську діяльність має право фізична особа за умови отримання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю. Отримання такого свідоцтва є юридичним фактом, що визначає спеціальний режим оподаткування фізичних осіб, які провадять адвокатську діяльність [2, с. 82].

Незважаючи на те, що у адвоката як платника податків спочатку виникають обов'язки, а потім права, що зумовлено природою податкового обов'язку, тому що платник податків реалізує, насамперед, обов'язок, який визначає деякі права, у податково-правовому статусі адвоката податкові права мають важливе значення. Суб'єктивні податкові права адвоката – це міра його можливої припустимої поведінки з метою задоволення його приватних інтересів. Зміст суб'єктивних податкових прав адвоката складає сукупність його правомочностей. Суб'єктивні податкові права адвоката передбачають права на власні дії, а також права на дії інших учасників податкових правовідносин. Реалізація суб'єктивних податкових прав впливає на характер поведінки адвоката щодо виконання ним податкового обов'язку [3, с. 8].

У податково-правовій літературі існують різні підходи до класифікації прав платників податків. Так, М.О. Перепелиця виділяє спеціальні (виконання яких збігається з тотожним податковим обов'язком) і загальні (податкові права, що стосуються будь-якого блоку податкових обов'язків) права фізичних осіб – платників податків [4, с. 13]. А.Г. Васильєва класифікує права платника податків залежно від: правової природи (загальноюридичні та спеціально-податкові); взаємозв'язку із обов'язками платника (права, пов'язані із виконанням податкового обов'язку, і права, пов'язані із здійсненням податкового контролю); ступенем забезпеченості правовими гарантіями (забезпечені зустрічними обов'язками контролюючих органів та їх посадових осіб; не забезпечені обов'язками інших суб'єктів податкових правовідносин) [3, с. 8]. С.О. Бондаренко пропонує суб'єктивні права платників податків об'єднати за функціонально-змістовним критерієм у такі групи: а) інформаційні права платників податків; б) права платників податків з обліку та звітності; в) права зі сплати податків і зборів; г) захисні права платників податків [5, с. 10]. О.І. Баїк права платників податків поділяє на: 1) права, які забезпечують належне інформаційне забезпечення платника податків; 2) права, які надають платнику податків можливість використання

електронного документообігу; 3) права, які забезпечують економічні інтереси платника податків під час справляння податків; 4) процесуальні права платника податків під час здійснення податкового контролю [6, с. 517].

Враховуючи те, що адвокат є спеціальним зобов'язаним суб'єктом податкових правовідносин вважаємо за доцільне класифікувати права особи, яка провадить адвокатську діяльність, на загальні та спеціальні. Загальні податкові права адвоката – це права, які властиві всім платникам податків і зборів. Спеціальні податкові права адвоката – це права, які властиві певним категоріям платників податків і зборів [2, с. 102].

До загальних податкових прав адвоката слід віднести права, передбачені ст. 17 Податкового кодексу України (безоплатно отримувати у контролюючих органах, у тому числі і через мережу Інтернет, інформацію про податки та збори і нормативно-правові акти, що їх регулюють, порядок обліку та сплати податків та зборів, права та обов'язки платників податків, повноваження контролюючих органів та їх посадових осіб щодо здійснення податкового контролю; оскаржувати в порядку, встановленому ПК України, рішення, дії (бездіяльність) контролюючих органів (посадових осіб), у тому числі надану йому у паперовій або електронній формі індивідуальну податкову консультацію, яка йому надана, а також узагальнюючу податкову консультацію; вимагати від контролюючих органів проведення перевірки відомостей та фактів, що можуть свідчити на користь платника податків; на залік чи повернення надміру сплачених, а також надміру стягнутих сум податків та зборів, пені, штрафів у порядку, встановленому Податковим кодексом України; тощо) [7].

До спеціальних податкових прав адвоката доцільно віднести права, визначені іншими нормами Податкового кодексу України, що пов'язані зі спеціальним режимом оподаткування осіб, які провадять адвокатську діяльність, а саме: самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим главою 1 розділу XIV Податкового кодексу України, та реєструється платником єдиного податку в

порядку, визначеному главою 1 розділу XIV Податкового кодексу України (п. 291.3 ст. 291 Податкового кодексу України) [7].

У контексті реалізації податкових прав адвоката важливим питанням, яке потребує законодавчого вирішення є проблема обмеження адвокатів, які здійснюють індивідуальну адвокатську діяльність, щодо неможливості обрання спрощеної системи оподаткування. Внесення змін до Податкового кодексу України щодо можливості обрання спрощеної системи оподаткування адвокатам, які провадять адвокатську діяльність індивідуально, сприятиме встановленню податкової справедливості під час реалізації податкових прав адвокатів незалежно від обраних організаційних форм адвокатської діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення 04.09.2024).
2. Оніщик Ю.В., Садовська І.О. Адвокатська діяльність як об'єкт податково-правового регулювання: монографія. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 206 с.
3. Васильєва А.Г. Правова природа обов'язків платника податків: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2016. 20 с.
4. Перепелиця М.О. Правове регулювання статусу платників податків і зборів в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2002. 18 с.
5. Бондаренко С.О. Суб'єктивні права платників податків: зміст і класифікація: автореф. дис.... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2017. 22 с.
6. Баїк О.І. Понятійно-категоріальний апарат податкового права України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Львів, 2019. 522 с.

7. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 02.09.2024).

Науменко Ярослав Юрійович,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)
Науковий керівник – доц. Власюк Т. М.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Важливим аспектом діяльності митних органів, що полягає у забезпеченні дотримання законодавства при перетині митного кордону товарів та транспортних засобів є митний контроль. У процесі здійснення митного контролю враховуються як національні норми, так і міжнародні зобов'язання, що регулюють митні процедури.

Відповідно до Митного кодексу України митний контроль – це «сукупність заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм цього Кодексу, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку» [1].

Регламент європейського парламенту і ради (ЄС) від 09.10.2013 № 952/2013 про встановлення Митного кодексу Союзу трактує митний контроль як «конкретні дії, які виконують митні органи для того, щоб забезпечити дотримання митного законодавства та іншого законодавства, що регулює прибуття, вибуття, транзит, переміщення, зберігання та кінцеве використання товарів, переміщуваних між митною територією Союзу та країнами або територіями, які не є частиною такої території, та перебування і переміщення на митній території Союзу товарів із третіх країн і товарів, поміщених під процедуру кінцевого використання» [2].